

Volodia Vaisman
antrenor și maestru internațional

Rememorări șahiste

arhivIȘAH

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Anii tinereții	10
«Hold-up»–ul comunist	17
Șahul artistic	19
<i>Represiune și teroare</i>	24
Perioada de acumulări	27
<i>Epurări și «arderii pe rug»</i>	41
Jocul prin corespondență	44
<i>Partidul unic (implicit) totalitar</i>	57
Căsătorit în plin Decret	60
<i>Politica natalistă în România</i>	71
Devin antrenor	72
<i>Învățământul în România</i>	78
Ascensiunea mea	79
<i>Mascarada alegerilor</i>	90
În elita națională	91
«Prietenul» care-ți vrea binele	102
Cu echipa României	104
<i>Federația Română de Șah</i>	119
Indelicatetea în șah	122
<i>Bârfelile în jurul Ceaușeștilor</i>	128
Pus la index	133
<i>Viața culturală în România</i>	146
Campion național pe echipe	148
<i>Perioada de hibernare voluntară</i>	159
Plecarea din țară	169
<i>Dizidența română</i>	173
Bilanțul carierei mele române	174
<i>Criza anilor '80</i>	177
În țara drepturilor omului	178
<i>Mulțumiri tuturor prietenilor mei!</i>	191
De ce n-am ajuns mare maestru?	192
<i>Căderea tiranului</i>	200

Simultanele mele	201
<i>Visul european</i>	208
Șahul în cadrul «Place aux sports»	210
<i>Alegerile franceze</i>	217
Concursurile de șah rapid	220
<i>Miniaturile mele</i>	230
Formator de antrenori	240
<i>Finalurile mele</i>	245
Cât costă pentru a juca șah?	261
<i>Sărmană Franța, încotro te îndrepti?</i>	266
Regele a murit, trăiască regele!	269
<i>Prietenul nostru Lulu</i>	275
Pasiunea scrisului	278
<i>Turneele de veterani</i>	283
Confruntări teoretice	298
Vechea Benoni cu ♘d7–f8 și h7–h5	300
Siciliana Sozin – pro și contra	307
7. ♖d3 contra Siciliei Najdorf	317
Benoni clasic cu ♗c8–g4 și ♗e7–g5	327
Pionul damei	335
Greșeala este umană	350
De același autor	365

Anii tinereții

Am venit pe lume în preajma Crăciunului lui 1937 în orașul basarabean Bălți, disputat mult timp între românii de dincolo de Prut și rușii de peste Nistru. Încurajat de înaintarea trupelor germane, antisemitismul latent a răbufnit și aici, toată familia mea fiind repede internată într-un lagăr de concentrare, cu vicisitudinile și atrocitățile bine cunoscute.

Promițându-mi reușita în viață, semnul meu astrologic al Capricornului simbolizează totodată și sacrificiile de tot felul. Și încercările n-au întârziat. Astfel, într-una din primele zile, un grup de bărbați, din care făcea parte și tatăl meu, a fost dus la tăiat lemne în pădure și executat la mitralieră. Nevoiți apoi să ne refugiem în trenurile care erau într-una bombardate, m-am pierdut de câteva ori de mama mea și, cu această ocazie, mi-am lăsat pe undeva mica mea bocceluță cu toate actele și fotografiile familiei noastre.

Traversând tot sudul Uniunii Sovietice, am ajuns în orașul Mahacikala de la Marea Caspică. Anii petrecuți aici mi-au lăsat amintiri îngrozitoare: o foamete obsedantă și o burtă umflată din cauza fierturii tărâței de mălai cu cojile de cartofi, o igienă corporală care aștepta apa de ploaie sau zăpada topită, afecțiunile tratate cu remedii băbești și, în general, tot felul de umilințe, de dureri și de lacrimi înăbușite.

Scăpați în fine de ororile războiului, ne-am întors la Bălți, dar aici am fost grav rănit de explozia unei mine dintr-o tranșee, care a sfărtecat doi dintre prietenii mei de joacă. Dar și de data asta, am avut mult noroc: înzestrat cu o rezistență deosebită, mi-am revenit după câteva operații și multe luni de recuperare intensă. Într-adevăr, tot ce nu te omoară, te face mai puternic!

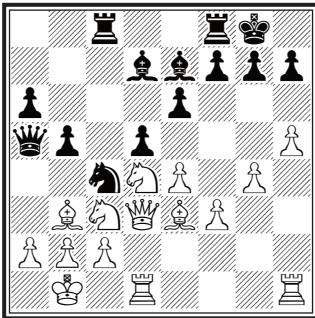
După război, mama s-a recăsătorit cu un prizonier român care, fiind repatriat, ne-a adus și pe noi la el acasă.

România este o țară bine înzestrată de natură: mari câmpii, un platou înconjurat de munții Carpați, cursuri de apă, fluviul Dunărea, o deltă și un litoral la Marea Neagră, nenumărate bogății și industrii, orașe frumoase, cum ar fi București, Timișoara, Cluj, Iași, Craiova, Ploiești, Brașov etc. Învecinată de unguri, sârbi, bulgari și moldoveni, pe teritoriul său mai trăiesc și germani, țigani, evrei ș.a. Toate acestea ar fi trebuit să facă din români un popor fericit, dacă n-ar fi fost politica naționalistă de hărțuire și de excludere inter-etnică întreținută de diversele partide și organizații extremiste. După încercările războiului, climatul social ar fi trebuit în principiu să se îmbunătățească, dar «lupta de clasă» a comuniștilor ne-a arătat că răul persistă și că mentalitatea

A. Ghilea – V. Vaisman

Suceava 1960

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 cxd4
 4.♗xd4 ♘f6 5.♗c3 a6 6.f3?!
 (mutare utilă în unele sisteme, dar
 prea pasivă în altele) 6...e6 7.♗c4
 ♗e7 8.♗b3 0–0 9.♗c3 ♗c6
 10.♞d2 ♗a5 11.0–0–0 ♗d7 (era
 deja posibil 11...b5!) 12.g4 b5 13.h4
 ♗c4 14.♞d3 (problema albului
 este: care dintre nebunii săi este
 mai folositor?!) 14...♞c8 15.♝b1
 ♞a5 16.h5 d5! (contrajocul tip în
 centru, care deschide liniile spre
 regele alb)

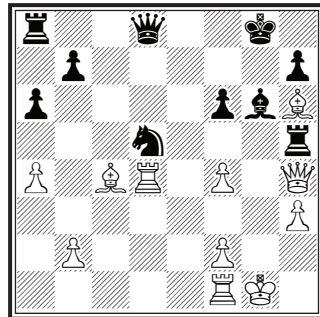

17.exd5 ♗xb2! (o incizie clasică
 în rocada albului) 18.♝xb2 ♞xc3
 19.♞d2 (19.♞xc3 ♗a3+)
 19...♗b4 20.♞e2 ♗xd5 21.♗d2
 ♞fc8 22.g5 (ceva mai bine era
 22.♝b1) 22...♞b6 23.♞h4 ♗c5
 24.♞e5 ♞c4 25.♗c1 (25.h6 ♗xd4
 26.♞xd4 ♞xd4) 25...♗d6 26.♞e1
 e5 27.♗e2 ♗b4 28.♞g3 ♗c3
 29.♞xd7 ♗xe2 30.♞h3 ♞g1
 31.♞h1 ♞xh4 [0–1]

V. Vaisman – A. Marcovici

Iași 1961

1.d4 d5 2.c4 dxc4 3.♗f3 c5?!
 4.d5 e6 5.e4 exd5 6.exd5 ♗f6
 7.♗xc4 ♗d6 8.0–0 0–0 9.♗c3 a6
 (era mai bine 9...♗g4) 10.a4
 (trebuia desigur 10.♗g5!) 10...♗g4
 11.h3 ♗h5 (preferabil 11...♗xf3
 12.♞xf3 ♗bd7 cu amenințarea
 ♗e5 =) 12.♗g5 ♗bd7 13.♗e4
 ♗e5 14.♗e2 ♗g6 15.♗xf6+ gxf6
 16.♗h6 ♞e8 17.♗h4 f5 18.g3
 ♗d7? (o retragere nemotivată;
 trebuia 18...c4!? 19.♞d4 ♞c8 sau
 19.f4 ♗d3!) 19.♗d3 f4 20.♗f5
 ♗b6 21.♞g4!? ♗xd5 (luarea
 pionului creează albului obiective de
 atac pe coloana deschisă) 22.♞ad1
 ♗f6 23.♞h4 ♗d5 24.♗g5 f6
 25.♗h6 ♗e5 26.♗c4 ♗d4
 27.♗xd4 cxd4 28.♞xd4 ♞e5
 29.gxf4 ♞h5 (albul va decide acum
 cu mutări energice)

30.♞xd5! ♞xd5 31.♞d1 ♗e4
 32.♞g4+ ♝f7 33.♞d4!? (era
 posibil 33.♗xd5+ ♗xd5 34.♞h5+)
 33...♞d6 34.♞g7+ ♝e6 35.♞xe4+
 ♝f5 36.♞xh7# [1–0]

25. ♠xf1 ♣c1+ 26. ♠e1 (nu 26. ♠f2 ♠f5! 27. ♠xf5 ♠e1+) 26... ♠xe1+ 27. ♠xe1 ♠g6 (27... ♠f5 28. ♠xf5 ♠xf5 29. ♠xd5 g6 30. ♠e7+ ♠f8 31.e4) 28. ♠xg6 fxg6 29.f7+! [1-0]

E. Buzoianu – V. Vaisman

corr. 1966–1967

1.e4 c5 2. ♠f3 e6 3.d4 cxd4

4. ♠xd4 a6 5. ♠c3 (alte posibilități:

• 5. ♠d2 ♠c6 6. ♠xc6 dxc6

7. ♠d3 ♠c7 8. ♠b3 e5 9.0-0 ♠d6

10. ♠e2 ♠e7 11. ♠d2 0-0, [0-1 la mutarea 37], V. Cotoman –

V. Vaisman, corr. 1965–66;

• 5.g3 d5 6. ♠f3 ♠f6 7.exd5

♠xd5 8. ♠bd2 ♠c5 9. ♠g2 0-0

10.0-0 ♠c6, [0-1 la mutarea 28],

M. Rădulescu – V. Vaisman,

București 1965;

• 5.c4 ♠f6 și acum:

•• 6. ♠c3 ♠b4 7. ♠d3

(celelalte mutări: 7. ♠f3, 7. ♠c2,

7. ♠d2, 7.e5 nu pun probleme

deosebite negrului) 7... ♠c7!?

8.0-0 ♠c6 9. ♠xc6 (sau 9. ♠c2

♠xd4 10. ♠xd4 ♠g4 11.e5

♠xe5! 12. ♠f4 f6 13. ♠e4 b6

14. ♠g3 ♠b7 15. ♠ad1 0-0-0!)

9...dxc6 10.f4 ♠c5+ 11. ♠h1 e5!

12.h3 h5! 13. ♠e2 (după 13.f5

b6 14. ♠b1 ♠b7 15.b4 ♠d4

16. ♠e2, H. Suradiradja –

V. Vaisman, Vrbaș 1976, trebuia

continuat 16...0-0-0 17. ♠xd4

♠xd4 18. ♠e2 ♠hd8 ♣)

13... ♠g4 14.fxe5 ♠xe5 15. ♠f4

♠d4 16. ♠d1 ♠e6 17. ♠b1

0-0-0 ♣, Gh. Pitpicnic –

V. Vaisman, Suceava 1973

•• 6. ♠d3 și aici am

experimentat două linii de joc:

••• 6... ♠c6 7. ♠xc6 (la

7. ♠e3 ♠f6 8. ♠c3 e5 9. ♠xc6

bxc6 10.f4 d6 11.fxe5 ♠g4,

R. Stan – V. Vaisman, corr.

1968–69) 7...dxc6 8.0-0

(sau 8. ♠c3 e5 9. ♠e3?! ♠g4

10. ♠e2 ♠xe3 11. ♠xe3 ♠b4

12. ♠c1 ♠e7 13.0-0 ♠c5

14. ♠g3 0-0 15. ♠a4 ♠d4

16.c5 ♠e6 17.b3 f5 ♣,

C. Prohaska – V. Vaisman,

corr. 1968–69) 8...e5 9. ♠c2

(sau 9. ♠f3 ♠c7 10.a4 ♠e7

11. ♠e3 ♠g6 12. ♠c4 ♠d6

13. ♠c3 0-0, V. Dalseno –

V. Vaisman, corr. 1968–69)

9... ♠c5 10. ♠d2 ♠e6!

(Boleslavski recomandă

10...0-0 11. ♠b3 ♠d7 12. ♠d2

a5 13. ♠e2 ♠e8 14. ♠g4 a4)

11. ♠b3 ♠d7! (nu 11... ♠a7

12.c5!) 12. ♠d2 a5 13. ♠ad1

b6 14. ♠h1 0-0 15.a3 a4 ♣,

E. Paoli – V. Vaisman,

Budapesta 1975;

••• 6... ♠c5 7. ♠b3 ♠a7

(7... ♠b6!?) 8. ♠c3 ♠c6 9.0-0

(sau 9. ♠e2 ♠ge7 10. ♠e3

♠xe3 11. ♠xe3 d6 12.0-0-0

0-0 13.f4 ♠c7 14.g4 b5 15.f5

♠e5 16. ♠hg1 b4 17. ♠e2 a5,

[0-1 la mutarea 43],

Tr. Stanciu – V. Vaisman, Cluj

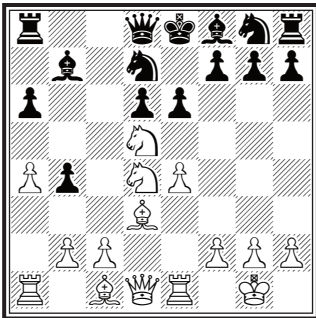
1967) 9... ♠ge7 10. ♠f4 d6

11. ♠d2 ♠g6 12. ♠g5 ♠c7

13. ♠e3 ♠xe3 14. ♠xe3 b5

15. ♖ad1 0–0 16.a3 f6 17.f4
 ♗b8 18. ♖g3 b4 19. ♘e2 bxa3
 20.bxa3 a5, [0–1 la mutarea
 38], D. Arcanu – V. Vaisman,
 corr. 1965–66)

5...b5!? 6. ♙d3 ♚b7 (interesant
 este și 6...♘ge7 7.0–0 ♘ec6
 8. ♘xc6 ♘xc6 9. ♖g4 d6 10.f4 h5
 11. ♖f3 ♙d7 12. ♙d2 ♙e7
 13. ♖ae1 g6 14. ♘h1 ♗c8,
 M. Pavlov – V. Korcinoi, București
 1966) 7.0–0 d6 8. ♗e1 ♘d7 9.a4 b4
 10. ♘d5!? (spectaculos, dar mai
 prudent era aici 10. ♘a2!?)

10...exd5 11.exd5+ ♙e7 12. ♖g4
 ♘f8? (mult mai bine era 12...♘f6!
 13. ♖xg7 ♗g8 14. ♖h6 ♙xd5 15.f3
 ♘e5 ♣) 13. ♘f5 ♙f6 14. ♘xd6
 (trebuia desigur jucat 14. ♙f4!)
 14...♘e5 15. ♖xb4 ♙e7 16. ♖xb7
 ♙xd6 17. ♙xa6 ♗b8 18. ♖a7 ♘e7
 19. ♗d1 ♘f5 20.b3 ♘g4 21. ♙a3
 ♙xa3 22. ♗xa3 ♖d6 23.g3 h5!
 24.c4 g6 25.c5! ♖e5 26.c6 ♘g7
 27. ♖c5 (27.c7 ♗a8 28. ♖b6 h4
 29.c8 ♖ ♗axc8 30. ♙xc8 hxg3
 31.hxg3 ♖e4 32.f3 ♖c2 33. ♙xf5
 ♗h1+!) 27...h4 28.b4 hxg3 29.hxg3

♗h2 30. ♖c3 ♖xc3 31. ♗xc3 ♗bh8
 32. ♗d2 ♗h1+ 33. ♘g2 ♘e5! [0–1]

P.I. Popescu – V. Vaisman

corr. 1966–1967

1.e4 e6 2. ♘c3 c5 3. ♘f3 a6 4.d4
 cxd4 5. ♘xd4 b5!? 6. ♙d3 (6.a3
 ♙b7 7. ♙d3 ♘e7 și acum:

• 8. ♙g5 h6 9. ♖h5 g6 10. ♖h3
 ♙g7 11. ♙e3 ♘bc6 12. ♘xc6
 ♙xc6 13.f4 f5, T. Jipescu –
 V. Vaisman, corr. 1965–66;

• 8.0–0 ♘bc6 9. ♙e3 ♘xd4

10. ♙xd4 ♘c6 11. ♙e3 ♘e5

12. ♖h5 ♘xd3 13.cxd3 ♙e7

14.f4 0–0 15.f5 ♙f6 16. ♗ae1

♗ac8 17.d4 g6 18. ♖g4 exf5

19.exf5 (la 19. ♗xf5 ♙g7

20. ♗f2 ♗c4 21. ♖d1 d6

22. ♖d3 ♖c8, I. Radulov – J.

Flesch) 19... ♗c4 20.fxg6 hxg6

21. ♖f4 ♙g7 22. ♖d6 ♖c7

23. ♖xc7 ♗xc7 24. ♙f2 a5!

25. ♘xb5 ♗c2 26. ♗c1 ♗fc8,

[0–1 la mutarea 36], L. Perșoiu –

V. Vaisman, corr. 1965–66)

6... ♙b7 7.0–0 d6 (am mai

încercat aici: 7...♘e7 8. ♙g5 h6

9. ♙e3 ♘ec6 10. ♘b3 d6 11. ♖e2

♙e7 12. ♗ad1 ♘bd7 13.f4 0–0

14.a3 ♗c8 [0–1], A. Marcovici –

V. Vaisman, Iași 1967) 8. ♙e3

(albul mai poate încerca 8. ♗e1,

8. ♖g4, 8. ♙d2 și chiar 8.a3, de

exemplu: 8...♘f6 9.f4 ♙e7 10. ♖f3

h5!? 11. ♘h1 ♘bd7 12. ♙d2 h4,

U. Bönsch – P. Ștefanov, București

1981) 8...♘d7 9.f4 ♘g6 (nu 9...b4

10.f5!? bxc3 11.fxex6 ♘e5 12.exf7+

♞xf7 13. ♞xf7 ♞xf7 14.e5! ±, Y. Lartique – V. Vaisman, corr. 1966)

10. ♞f3 (la 10.a3 am mai încercat:

• 10... ♞c7 11. ♞f3 ♞c5

12. ♞ae1 ♟e7 13. ♟f2 0–0 14. ♞h3

♞fe8 15. ♞h1 ♞ad8 16. ♟h4 ♞xd3

17.cxd3 ♞c5 18. ♟f2 ♞h5 19. ♞g3

♞g4 20. ♞e3 ♞h5 21. ♞de2 e5

22.f5 d5, Gh. Soare – V. Vaisman,

corr. 1966–67;

• 10... ♞c8 și aici:

•• 11. ♞f3 ♟e7 12.f5 e5

13. ♞de2 h5!? 14.h3 ♞b6

15. ♞ad1 ♞c4 16. ♟c1 h4,

A. Enescu – V. Vaisman,

București 1968;

•• 11. ♞h1 ♟e7 12. ♞e2 h5!?

13.f5 e5 14. ♞f3 h4 15. ♟g5

♞h5 16. ♞e3 ♟xg5 17. ♞xg5

♞f4 18. ♞xf4 ♞xg5, A. Ghilea

– V. Vaisman, Suceava 1976)

10...b4 11. ♞ce2 ♞c5 12. ♞g3

h5!? 13. ♞b3 h4 14. ♞xc5 dxc5

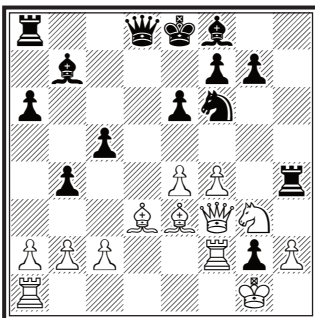
15. ♞h1 h3 (cu ideea 16.g3 c4

17. ♟xc4 ♟xe4 deși se putea

încerca și direct 15...c4!?) 16. ♞g3

hxg2 17. ♞f2 ♞h4! (pregătește

incursiunea calului)

18. ♞xg2 ♞g4 19.f5 (permite un schimb de dame avantajos)

19... ♞xe3 20. ♞xe3 ♞d4 21. ♞xd4

cxd4 22.fxe6 fxe6 23. ♞f2 ♟e7

24. ♞af1 0–0–0 25. ♞f4 ♞h6

26. ♞g4 ♟f6 (perechea de nebuni

negri trebuie să se impună) 27. ♞f2

♞dh8 28. ♟f1? d3 29.e5 ♟xe5

30. ♞xb4? ♟xg3 [0–1]

V. Vaisman – I. Berbecaru

corr. 1966–1967

1.d4 ♞f6 2.c4 c5 3.d5 e5 4.g3 d6

5. ♟g2 g6 (în loc de 5... ♟e7, negrul

trece într-o indiană veche cu centrul

blocat) 6.e4 ♟g7 7. ♞c3 0–0 8.a3!?

(luând o opțiune pe flancul damei)

8... ♞a6 (șansele negrului erau numai

pe celălalt flanc) 9. ♞b1 ♟d7

10. ♞f3 ♞b8 11. ♞e2 ♞h5 12. ♞d2!

(contra f7–f5, continuând totodată

strategia sa) 12... ♞e8 13. ♞b5!

♟xb5 14.cxb5 ♞c7 15.a4 f5

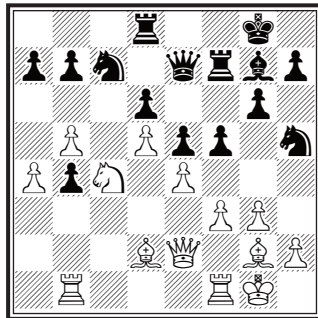
16. ♞c4 ♞d8 17.f3 (se putea juca și

17.exf5) 17... ♞e7 18.0–0 ♞f7 19.b4

cxb4 (19...b6 20.bxc5 bxc5 21.a5)

20. ♟d2! (poanta care încununează

presiunea albului pe flancul damei)

În elita națională

În anul 1974 am avut trei turnee internaționale.

La turneul de la București, am făcut cunoștință cu «sistemul» federal, după care la mijlocul competiției se făceau socotelile, obligându-i pe outsidersi să-i «ajute» pe favoriți să facă norme sau să se claseze în frunte. Chiar și în aceste condiții, am putut realiza $6\frac{1}{2}/14$ (+3 =7 -4), având cel mai bun rezultat al unui român împotriva străinilor ($5\frac{1}{2}/9$), dar numai două remize contra a 5 români! De atunci, acest turneu a început să nu prea mă mai intereseze...

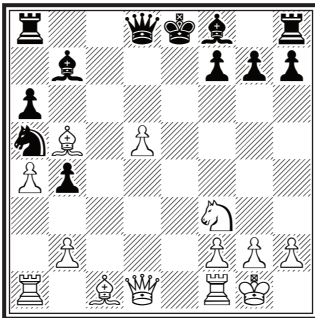
Puternicul turneu din *Wroclaw* (Polonia) a fost un triumf: Vaisman $10\frac{1}{2}/15$ (+8 =5 -2), cu două partide acceptate la premiul de frumusețe, Szilagyi 10, F. Portisch $9\frac{1}{2}$, Ilievski, Manasterski și Witkowski 9, Grabcewski $8\frac{1}{2}$, Kuligowski 8, Pojesziniec și Babev $7\frac{1}{2}$, Grossman 7, Kluger și Akvist $6\frac{1}{2}$, Cerny și Nevole $4\frac{1}{2}$, Vlahovic $2\frac{1}{2}$.

Turneul internațional masculin al României – București, 1974

V. Vaisman – R. Grabcewski
Wroclaw 1974

1. ♖f3 ♗f6 2.c4 e6 3. ♗c3 d5
4.d4 c5 5.cxd5 ♗xd5 (mai des se
joacă 5...exd5) 6.e4 ♗xc3 7.bxc3
cxd4 8.cxd4 ♗c6 (aici sau la
mutarea următoare se poate juca
8... ♗b4+ 9. ♗d2 ♗xd2 10. ♖xd2
0–0 11. ♗c4) 9. ♗c4 b5!? 10. ♗e2!?
(mai bine decât 10. ♗d3 ♗b4+
11. ♗d2 ♗xd2+ 12. ♖xd2 a6 13.a4
0–0 14. ♖c3 ♗b7, B. Spasski – R.
Fischer, meci 1972) 10...a6 11.0–0
♗b7?! (sau 11... ♗e7 12.a4 bxa4
13. ♗f4 ♗b4 14. ♖xa4+ ♗d7
15. ♖b3 ♗c6 16.d5!, M. Romm –
M. Peretz, Netanya 1973) 12.a4 b4
13.d5! exd5? (trebuia 13... ♗a5)
14.exd5 ♗a5 15. ♗b5+!! (pentru a
degaja cu tempo coloana de atac e)

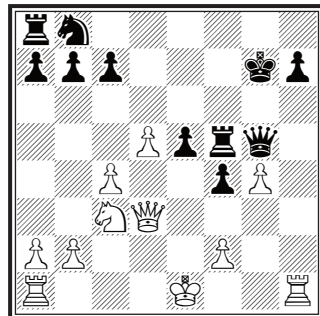
15...axb5 16. ♖e1+ ♗d7
(16... ♗e7 17.d6 +-) 17. ♗e5+ ♗c7
(sau 17... ♗c8 18. ♖g4+ ♗b8
19. ♗f4 ♗a7 20.axb5) 18. ♖c2+
♗c4 (18... ♗b8 19. ♗f4 ♗d6
20. ♗xf7 +-) 19. ♗xc4 bxc4
20. ♖xc4+ ♗b8 21. ♖e8! (poanta
combinăției care a determinat

premiul de frumusețe al turneului)
21... ♖xe8 22. ♗f4+ ♗a7 23. ♖d4+
♗a6 24. ♗c7 [1–0]

Am câștigat un interesant turneu
open din orașul polonez *Przemysl*,
cu 19 participanți în 11 runde:
Vaisman (+7 =2 –2) și Witkowski
8/11, Marcovici și Ehrenfeucht 7½,
Maciejewski și Szymczak 7,
Chojnicki 6½, Gromek și Mamrot 6,
Kojder și Klusek 5½ etc.

V. Vaisman – W. Ehrenfeucht
Przemysl 1974

1. ♖f3 g6 2.d4 ♗f6 3.c4 ♗g7
4. ♗c3 0–0 5.e4 d6 6. ♗e2 e5 7.d5
♗h5 (aici se joacă îndeosebi 7...c5,
7...c6, 7...a5, 7... ♗a6, 7... ♖e8)
8.g3! f5?! (din nou, trebuia ales
între 8...c6, 8...a5, 8... ♗a6) 9.exf5
gx5 10. ♗xe5! ♗xg3 11.hxg3 dxe5
12. ♗h6 f4? (trebuia continuată
dezvoltarea cu 12... ♗d7) 13. ♗xg7
♗xg7 14. ♗d3 ♗f5 15. ♗xf5 ♖xf5
16. ♖d3 ♖g5 17.g4!? (albul
sacrifică un pion pentru a deschide
liniile spre regele advers)

Pus la index

Viața, o carieră, reușita sunt, din păcate, noțiuni inconstante și efemere care nu depind de mare lucru. Odată ajuns pe culmea artei tale, crezi că poți profita de anumite avantaje, dar noul rang îți scoate în cale alte probleme.

În România, comuniștii preamăreau desigur libertatea, egalitatea, democrația, coexistența pașnică și alte asemenea cuvinte frumoase dar, de când au ajuns la putere, unicul lor scop era de a-și păstra prin orice mijloace privilegiile. Dintr-o doctrină presupusă să apere poporul său, comunismul a devenit dictatura unei mici minorități care, pentru a se putea menține la putere, a trebuit să se doteze cu aparate de represiune. Și, în absența statului de drept, omniprezenta Securitate dispunea de puteri discreționare, domeniile sale de intervenție fiind nelimitate: acordarea locurilor de muncă și a locuințelor, promovarea sau stigmatizarea social-politică, întocmirea dosarelor personale și eliberarea pașapoartelor etc. Pe lângă îndoctrinarea ideologică, mizeria materială și suferința morală, ea știa de asemenea să întretină o atmosferă de nesiguranță, de anxietate și de frică a denunțurilor, care puteau să vină în orice moment și de peste tot.

Rezultatele ultimelor ani și, îndeosebi, calitatea partidelor mele arată că am ajuns la un nivel de mare maestru și, dacă mi s-ar fi dat condițiile necesare, fără îndoială că mi-aș fi continuat ascensiunea. Dar probabil că persoana mea nu intra în tiparele unui «demn reprezentant al sportului românesc» și în anul 1977 încep să apară primele semne ale îndepărtării mele ca sportiv de performanță. Dar în viață – din care și sportul face desigur parte integrantă – este mai puțin important să nu te poticnești, ci de fiecare dată să poți să te ridici și să pornești mai departe!

Nefiind deloc trimis în străinătate, dar trebuind totuși să continui să joc, am căutat să mă descurc prin propriile mele mijloace, ca turist sau prin club, ca printr-un meci amical Iași – Rzeszow, unde câștig cele două partide de pe masa 1-a.

V. Vaisman – J. Nowak

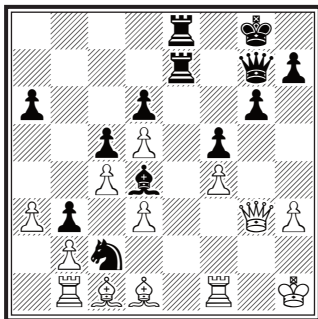
Rzeszow 1977

1.d4 ♖f6 2.c4 e6 3.♗c3 ♘b4
 4.e3 ♗e4?! 5.♞c2 f5 6.♙d3 ♗f6?!
 (era mai bine 6...0-0?! 7.♗ge2 b6
 8.0-0 ♙xc3 9.♗xc3 ♗xc3
 10.♞xc3 ♙b7 11.b4) 7.a3 ♙xc3+
 8.♞xc3 b6 9.♗e2 ♙b7 10.f3 0-0
 11.b4 ♗h5 12.0-0 ♞h4 13.♙d2
 ♜f6 14.g3! ♞h3 15.♞f2 g5 16.d5!
 ♞h6 17.e4 ♞g6 18.exf5 exf5
 19.♞e5 d6 20.♞e8+ ♘g7 21.♙c3+
 ♞f6 22.♙xf6+ ♗xf6 23.♞e7+
 ♘g6 24.♗d4 ♙c8 25.♞e1 ♗a6
 26.♞e6! ♙xe6 27.dxe6 (27...♞h6
 28.♞f7#) [1-0]

J. Nowak – V. Vaisman

Rzeszow 1977

1.♗f3 d6 2.c4 g6 3.g3 ♙g7
 4.♙g2 e5 5.e4?! (era mai bine
 5.♗c3) 5...♗c6 6.♗c3 ♙g4
 (negrul ia sub control câmpul d4)
 7.h3 ♙xf3 8.♙xf3 ♗d4 9.♙g2
 ♗e7 10.d3 0-0 11.0-0 a6
 (pentru contrajocul pe flancul
 damei) 12.f4 exf4 13.gxf4 ♞b8
 14.♙e3 f5! («stopul» clasic)
 15.♞d2 b5 16.♞f2 c5 17.♞ae1
 ♞a5 18.♘h1 b4! (forțează
 evenimentele) 19.♗d5 ♗xd5
 20.exd5 b3! 21.a3 ♗c2 22.♙d2
 ♞c7 23.♞b1 ♙d4 (câmpul d4
 va servi de manevre pentru figurile
 negrului) 24.♞g3 ♞g7 25.♙c1
 ♞fe8 26.♙f3 ♞b7 27.♙d1 ♞be7
 (activitatea pieselor negre este
 maximală)

28.♙d2 ♞h6 29.♙xc2 bxc2
 30.♞bc1 ♞e2! (sacrificiu de pion
 decisiv) 31.♞xc2 ♙e3 32.♙c1
 ♞xc2 33.♙xe3 ♞xb2 34.♞f2
 ♞b1+ 35.♘g2 ♞h5 (amenință
 ♞d1-h1+) [0-1]

Caut să compensez lipsa ieșirilor
 în străinătate cu câteva participări la
 competiții interne:

– în divizia A pe echipe, fac
 5½/9, iar după un clasament separat,
 cei doi juniori ai echipei noastre
 devin campioni ai țării;

– organizez și joc *Memorialul*
M. Sadoveanu din Iași:

Popov 9/11, Kertesz și Bielczyk 8,
 Szilagyi, Botez și Stanciu 7,
 Bellon Lopez 6½, Vaisman și Foișor
 6, R. Szmetan 5, Marcovici 4,
 Gumrukomoglu 3½, Cojocar 2;

– particip la un turneu din orașul
Constanța: Biriescu 8/11,
 Vaisman (+4 =6 -1) și Stanciu 7,
 Mititelu și Grabcewski 6,
 Onat, Illijin și Voiculescu 5½,
 Pantaleev 5, Kertesz 4½,
 R. Szmetan 4, Martin 2.

V. Vaisman – R. Alexandrescu

Mangalia 1977

1.e4 ♖f6 2.e5 ♘d5 3.d4 (se mai poate juca și 3...♙c4 ♖b6 4.♙b3 d5 5.d4 ♙f5 6.♗e2 e6 7.♗g3 ♙g6 8.0–0 h5 9.c3 c5 10.♙e3 ♗c6

11.♗d2 cxd4 12.♙xd4 ♗xd4

13.cxd4 ♖c8 14.♗e2 a6 15.h3

♙b4 16.a3 ♙a5 17.♗f4 ♙f5

18.♗f3 ♗c4 19.♗d3 g5 20.♗c5

♗xb2 21.♙e2 g4 22.♗h2 ♖xc5

23.dxc5 ♗d3 24.♙c2 ♗xc5

25.♙xf5 exf5 26.♖ab1 ♙d7

27.♖fc1 ♗e4 28.♙b2 ♖h6

29.♙xb7 ♙xb7 30.♖xb7 ♙b6

31.♖c8+ ♙d8 32.♖bb8 [1–0],

V. Vaisman – A. Kertesz, București 1975) 3...d6 4.♗f3 g6 (continuarea principală este 4...♙g4 5.♙e2 și

aici 5...e6 sau 5...c6) 5.♙c4 ♖b6

6.♙b3 ♙g7 7.♗g5!?! (aici se mai

joacă 7.a4, 7.♙e2 și 7.exd6 cxd6

8.0–0) 7...d5 (sau 7...e6 8.♙f3 ♙e7

9.♗e4) 8.f4 (se mai poate juca

8.0–0 0–0 9.f4 f6 10.♗f3 ♙g4

11.♗bd2 ♗c6 12.c3 ♙d7 13.h3

♙xf3 14.♗xf3, V. Vaisman – R.

Szmetan, Iași 1978) 8...f6 9.♗f3

♙g4 (sau 9...♗c6 10.c3 0–0 11.0–0

♙f5 12.♗bd2 ♗a5 13.♙c2 fxe5

14.♗xe5 ♗ac4 15.♗df3, A.N.

Zaițev – J. Pribyl, Graz 1979)

10.♗bd2 ♗c6 11.c3 0–0 (poate trebuia preferat 11...♙d7 urmat de

0–0–0) 12.h3 ♙xf3 13.♗xf3 e6

14.♙c2! ♙d7 (urmează un atac tip asupra rocadei regelui negru)

15.h4!?! ♙h6? (o mare greșeală)

16.h5 gxh5 (trebuia poate blocat cu

16...fxe5 17.fxe5 g5 18.♗h2!)

17.♖xh5 ♙g7 18.♗f2! fxe5

19.fxe5 ♙xc1 20.♙xc1 h6

21.♖xh6 [1–0] O sinucidere clasică, datorată slabelor cunoștințe teoretice.

V. Vaisman – O. Foișor

Iași 1977

1.d4 ♗f6 2.c4 g6 3.♗c3 ♙g7

4.e4 d6 5.♙e2 0–0 6.♙g5 c5 7.d5

h6 (erau de asemenea posibile:

7...a6, 7...b5, 7...♙a5, 7...e6) 8.♙f4

♖e8?! (trebuia 8...e6, fără a se

îngrijora de ♗d6) 9.♙d2 ♗h7

10.♖d1! (desigur, nu 10.0–0–0 b5!?)

11.f3 ♙a5 12.cxb5 a6) 10...♗a6

11.♗f3 ♗c7 12.0–0 a6 13.a4 b6

14.h3 ♗d7 15.♖fe1 ♖b8 16.♙f1

(negrul s-a încurcat și, în fața

amenințării e4–e5, el încearcă să

blocheze) 16...♗e5 17.♗xe5 dxe5

18.♙e3 a5 19.♙e2 ♖f8 20.♗h1

♗e8 21.f4! h5 22.♖f1 ♙a6? 23.b3

♙d6 24.f5 ♖h8 25.♖f2 ♖d8

26.♖df1 ♙d7 27.♗g1 ♗d6 28.g4!

(ofensiva albului este imparabilă)

28...hxg4 29.♙xg4 ♙c7 30.♙e2

♙c8 31.fxg6+ fxg6 32.♙e6!

(pentru a obține importantul câmp

pentru ♗c3) 32...♖df8 33.♙g4

♙f6 34.♖g2 ♖hg8 35.♖xf6!

(cu încheierea 35...♖xf6 36.♙h4+

♗g7 37.♙h6#) [1–0]

Gy. Szilagyi – V. Vaisman

Iași 1977

1.d4 c5 2.d5 e5 3.c4 d6 4.♗c3

g6 (dintr–un Benoni, trece într–o

De ce n-am ajuns mare maestru?!

În lunga mea carieră, am bătut sau m-am clasat înaintea destui mari maeștri. Și atunci, mi s-a pus deseori întrebarea: de ce n-am ajuns mare maestru ca mulți alții, chiar mai slabi decât mine?!

Fără nicio umbră de grandomanie, sunt convins că, la un moment dat, aveam calitățile și forța necesare pentru a deveni mare maestru, dar viața a decis altfel. Dintre cauzele directe care s-au interpus, pot cita următoarele:

– pe timpul meu, în România nu prea existau turnee cu norme de mare maestru, iar ca să ieși din țară era foarte greu; când mi s-a permis în sfârșit să joc în țările prietene, am devenit repede maestru internațional, câștigând turneele de la *Wroclaw*, 1974 (10½/15) și *Budapesta*, 1975 (10/14);

– apoi, în cadrul politicii federației române, numai anumiți maeștri aleși pe sprânceană puteau beneficia de turneele mai importante, ca norme și premii;

– personal n-am avut decât foarte rar competiții adecvate, în timp ce la turneul internațional din București, unde o eventuală rară normă de MMI era întotdeauna prea ridicată, conducerea avea preferații ei pentru «cotizarea de puncte».

La reluarea carierei mele șahiste în Franța, au apărut alte impedimente de cu totul altă natură. În primul rând, din motive financiare, eram obligat să joc tot ce puteam: openuri, pe echipe, rapide, chiar și blițuri, în timp ce turnee clasice aproape că nu se organizau. Apoi, primele turnee cu norme pe care le-am jucat aici mi-au întărit convingerea că pot încă să le realizez: openul internațional din *Montpellier*, 1985, unde am făcut 7½/9 și turneul Sofitel Masters din *Montpellier*, 1987 cu 7/9. Îmi trebuia încă o a treia normă, chiar cât de mică, dar... Neavând încă naționalitatea franceză și deci un pașaport, nu puteam ieși de pe teritoriu pentru a căuta un open sau un turneu adecvat și, în plus, legat printr-un contract de antrenor cu Place aux Sports, mi-era teamă să nu fiu concediat pe timpul când voi fi plecat.

În fine, anii au trecut și m-am angajat în tot felul de activități și acțiuni: antrenoratul, scrisul, studiul metodologiei și al psihologiei șahiste, formarea altor antrenori etc. care m-au îndepărtat și mai mult de acest titlu, pe care de altfel nu l-am râvnit niciodată.

Venirea și încadrarea mea în activitatea șahistă din sudul Franței a dat idei de performanță conducătorilor de aici, propulsând imediat șahul din orașul Montpellier în elita națională.

Miniaturile mele

Desigur, în practica șahului există multe elemente care pot să perturbe unitatea și perfecțiunea unei partide, printre care obligația de a respecta anumite reguli stricte, extrema complexitate și dificultate a jocului, limitele și imperfecțiunea ființei umane, opoziția unui adversar care ne combate fără încetare etc.

Interferența între toate aceste inconveniente cu necesitatea abordării realităților de pe tabla de joc poate da naștere la incertitudini în mintea jucătorului, de unde posibilitatea apariției greșelilor.

Extinderea și gradul de gravitate al greșelilor sunt extrem de diverse în șah, iar consecința lor este de obicei dezavantajul (pozițional sau material) sau chiar pierderea rapidă a partidei. Astfel, se pot comite greșeli încă de la primele mutări din diverse cauze, precum:

- încălcarea principiilor fundamentale;
- înlănțuirea greșită a unor mutări contradictorii;
- confuzie în alegerea unei variante;
- reluarea unei recomandări slab fondate;
- alegerea unui sistem incorect sau a unui plan greșit;
- necunoașterea unei anumite variante;
- utilizarea unei «noutăți» prost pregătite;
- alegerea greșită a variantei de deschidere în funcție de un anumit adversar sau care nu corespunde stilului propriu de joc;
- și, desigur, tot felul de greșeli grave – gafe sau orbiri –, datorate lipsei de concentrare, pripelii impulsive, relaxării premature, autosatisfacției etc.

Toate acestea pot conduce la înfrângeri rapide, chiar sub granița celor 20 de mutări care limitează o miniatură. Pe de altă parte, studierea acestora poate fi *plăcută*, pentru că sunt eminentamente tactice, deci interesante de urmărit, *ușoară*, câștigătorul impunându-se relativ repede în urma unor greșeli adverse, deci nu cer atât de mult timp pentru a le analiza și memora sau *instructivă*, pentru că ne putem da ușor seama de greșeli, de consecințe și de ceea ce trebuia făcut în locul lor.

Este desigur o muncă interesantă, dar care cere multă implicare, responsabilitate și simț autocritic, cu atât mai mult necesară cu cât, la nivelul de astăzi, o mică inexactitate, chiar contra unui jucător mai puțin puternic, poate conduce implacabil la înfrângere.

Îată așadar câteva din miniaturile mele, de care îmi amintesc cu multă plăcere!

V. Vaisman – H. Herșcovici

Iași 1956

1.e4 e5 2.♖f3 ♘c6 3.d4 exd4
 4.♙c4 ♙b4+?! 5.c3 dxc3 6.0–0
 cxb2 7.♙xb2 ♘f6 (sau 7...♙f8
 8.♘c3 ♙e7 9.♘d5 ♘f6 10.♘g5
 0–0 11.♘f4 d6 12.♙xf6! ♙xf6
 13.♘xh7! ♙xa1 14.♙h5 ♘e5
 15.♘g5 ♖e8 16.♘xf7 +) 8.♘g5
 0–0 9.e5 d5 (9...♘xe5 10.♙xe5 d5
 11.♙c2!) 10.exf6 gxf6
 (sau 10...dxc4 11.♙h5 h6 12.♘e4!
 c3 13.♘bxc3 gxf6 14.♘d5)
 11.♘xh7 (o altă continuare a
 atacului era 11.♙d3) 11...♙xh7?
 (trebuia încercat 11...♙e7 sau
 11...♘e5) 12.♙h5+ ♙g8 13.♙d3
 ♖e8 14.♙h7+ ♙f8 15.♙h8+ ♙e7
 16.♙xf6+ ♙f8 17.♙h6+ ♙e7
 18.♙f6+ [1–0]

V. Vaisman – I. Dobrescu

Constanța 1957

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♙e3!? dxe4
 4.♘d2 ♘f6 5.f3 exf3 (se putea și
 direct 5...♘d5) 6.♘gxf3 ♘d5
 7.♙e2 ♘xe3 8.♙xe3 ♙e7 9.♙d3
 ♘d7 10.c3 (era mai exact 10.0–0)
 10...a6 11.0–0 0–0 12.♘c4
 (era posibil și 12.♖ae1) 12...b5
 13.♘ce5 ♘xe5?! 14.♘xe5 ♙b7
 15.♖ae1 ♖c8 16.♙h3 (interesant
 era 16.♘xf7!? ♖xf7 17.♙xh7+
 ♙xh7 18.♖xf7 ♙g8 19.♖ef1)
 16...g6? (mai rezistent era 16...h6)
 17.♘xf7! ♖xf7 18.♖xf7 ♙xf7
 19.♙xh7+ [1–0]

V. Vaisman – C. Ciochină

Iași 1958

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 exd4
 4.♘xd4 ♙c5 (alte posibilități:
 4...g6, 4...♘ge7, 4...♙h4, 4...♘f6)
 5.♘b3 ♙b6 6.a4 ♙f6 7.♙e2 a5
 (ceva mai bine era 7...a6) 8.♘c3
 ♘ge7 (trebuia jucat 8...♘b4! 9.h4)
 9.♙e3 (9.♘d5!?) 9...♙xe3?!
 10.♙xe3 ♘b4 (sau 10...0–0
 11.0–0 d6 12.♘b5 ♙e6
 13.♘3d4 ♘xd4 14.♖xd4 ♘c6
 15.♖d2, Vl. Hort – Garcia
 Gonzales, Malta 1980) 11.0–0–0
 0–0 12.♘b5 c6 13.♘d6 ♘ed5
 14.♙g3 ♘b6 15.c3! ♘xa4 16.e5
 ♙h6+ 17.f4 ♘d5 18.♖xd5! cxd5
 19.♘f5 cu mat sau pierderea damei
 [1–0]

V. Vaisman – I. Iarovici

Vatra Dornei 1958

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 ♙b4
 4.e3 c5 5.♙d3 ♘c6 6.♘ge2 (6.♘f3
 permitea 6...♙xc3+ 7.bxc3 d6)
 6...d5?! (era mai bine 6...cxd4
 7.exd4 d5) 7.cxd5 ♙xd5?! 8.0–0
 ♙xc3 9.bxc3 cxd4 10.exd4 0–0
 11.♘g3 e5 (se pare că negrul nu are
 probleme, dar...) 12.♙g5! e4
 13.♙xf6 exd3 14.♘h5! g6
 15.♘g3 ♙e6 16.♙f3 ♙g4 17.♙e3
 ♙e6 18.♙f4 (acum nu mai merge
 18...♙g4 19.♙h6 +) 18...♘e7
 19.c4 ♘f5 20.♘e4 ♖e8 21.♙e5
 [1–0]

A. Cioană – V. Vaisman

Sinaia 1959

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♙c4 ♘f6
 4.♘c3 ♙c5 (celelalte posibilități
 sunt 4...♙b4 și 4...♘xe4) 5.0–0 d6
 6.h3? (evită varianta 6.d3 ♙g4 7.h3
 h5!?) 6...♙e6 7.♙b3 ♗d7 8.d3 h6
 9.♙e3 g5!? (mutarea normală era
 9...♙b6) 10.♙xc5 dxc5 11.♙xe6
 fxe6!? 12.♘h2 h5 13.g3 0–0–0
 14.a3 ♗g7 (cu toate «slăbiciunile»
 sale de pioni, poziția negrului este
 mult mai dinamică) 15.♗c1 ♘d4
 16.b4 c4! 17.dxc4? ♘xe4 (decisiv:
 18.♘xe4 ♘e2+) 18.♗e3 ♘xc3
 19.♚fe1 e4 [0–1]

V. Vaisman – Calmuschi

Suceava 1961

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘c3 ♘f6
 4.♙g5 ♙e7 5.e5 ♘f7 6.h4 h6
 (6...♙xg5 7.hxg5 ♗xg5 8.♘h3
 ♗e7 9.♘f4 cu atac) 7.♙d2 a6
 8.♗g4 ♙f8 (sau 8...♗f8 9.♚h3 cu
 atac) 9.♘ge2 c5 10.♘f4 cxd4?
 (trebuia 10...♘c6) 11.♘xe6! fxe6
 (sau 11...♘xe5 12.♘xg7+ ♙xg7
 13.♗xg7 ♘g6 14.h5!) 12.♗g6+
 ♗e7 13.♘xd5+! (eliberează drumul
 pionului câștigător) 13...exd5
 14.♙b4+ ♘c5 15.♙xc5+ ♗d7
 16.e6+ ♗c7 17.♙b6+! ♗xb6
 18.e7+ [1–0]

V. Vaisman – P. Diaconescu

Iași 1961

1.d4 d5 2.c4 dxc4 3.♘f3 ♘f6
 4.e3 a6 5.♙xc4 ♙g4 (în acest
 gambit de damă acceptat, există

două variante distincte cu această
 ieșire: 3...♘f6 4.e3 ♙g4 5.♙xc4 e6
 și 3...a6 4.e3 ♙g4 5.♙xc4 e6;
 viitorul mare maestru prin
 corespondență le amestecă și este
 imediat sancționat) 6.♗b3! (mult
 mai tactic era 6.♙xf7+ sau 6.♘e5)
 6...e6 7.♗xb7 ♘bd7 8.♘bd2 ♗b8
 9.♙xa6 ♙b4 10.♗xb8 ♚xb8
 11.0–0 ♙xd2 12.♘xd2 0–0 13.a3
 c5 14.f3 ♙h5 15.dxc5 ♘xc5
 16.♙c4 ♚fd8 17.b4 ♘d3 18.♙xd3
 ♚xd3 19.e4 ♘d7 20.♗f2 și, rămas
 fără doi pioni, negrul a cedat [1–0]

V. Vaisman – I. Szabo

București 1963

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 cxd4
 4.♘xd4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.♙g5
 ♘bd7 (mutarea curentă este 6...e6)
 7.♙c4 ♗a5 8.♗d2 e6 (se poate
 intercala și mutarea 8...h6!?)
 9.0–0–0 (o altă idee este 9.0–0 ♘e5
 sau ♙e7) 9...b5 10.♙b3 (10.♙d5
 b4! 11.♙xa8 bxc3 =, în timp ce
 10.♙xe6 nu dă mare lucru)
 10...♙b7 11.♚he1 ♚c8 (celelalte
 posibilități sunt aici: 11...0–0–0,
 11...♙e7, 11...♘c5) 12.♙xf6
 (mergea și 12.e5!? ♘xe5 13.♘xe6
 fxe6 14.♚xe5 dxe5 15.♙xf6 ♗c7
 16.♙xe5 ♗f7 17.f4 ♙c6 18.♗e2
 ♙e7 19.g4 +, L. Shamkovich –
 V. Titenko, U.R.S.S. 1963, dar eu
 aveam o idee mult mai simplă)
 12...♘xf6 13.e5 b4 14.exf6 bxc3
 15.♗f4 d5 16.♘xe6 fxe6 17.fxg7
 ♙xg7 18.♚xe6+ [1–0]

Turneele de veterani

Desigur, a ajunge în vârful piramidei și a te menține cât mai mult timp posibil este obiectivul unei cariere bune în marea majoritate a sporturilor. Dar duritatea și repetitivitatea antrenamentelor, exigențele mereu crescânde ale nenumăratelor competiții, accidentele de tot felul și surmenajul fizic și moral, toate acestea uzează enorm, împiedicând menținerea prospețimii combative indispensabile. Din contra, acest deziderat este perfect realizabil în șah, un «sport» care se adresează mai puțin condiției fizice și mai mult *domeniului raționamentelor, inteligenței, creativității imaginative și a tot felul de senzații, instincte și reflexe ale mentalului*. În timp ce în alte domenii, sportivii se gândesc să se retragă la vârsta de 30–35 de ani, jucătorii de șah pot continua să aibă încă rezultate bune: aici *apogeul poate dura până la 42–45 de ani*, după care se instaurează o anumită uzură nervoasă, diminuarea potențialului fiziologic anunțând declinul. Timp de vreo 12 ani, se poate observa o *regresiune în dinți de fierăstrău a rezultatelor*, cu unu–două turnee bune și un insucces dureros. Iar *după 55 de ani, se profilează perspectiva unei retrageri sportive*, cu o reducere sensibilă a participărilor la competiții și o eventuală evoluție spre antrenorat sau scriitura șahistă.

Din fericire, transmiterea ștafetei în șah poate să se facă din mers, în plină competiție între toate generațiile de jucători care au posibilitatea de a se întâlni, de a rivaliza și de a exprima ceea ce fiecare are mai bun. Aceasta permite, pe de o parte, energiei, ambiției și siguranței juvenile de a dobândi experiența necesară iar, pe de altă parte, colegilor lor mai în vârstă de a–și menține mai mult timp vivacitatea de spirit și calitățile cele mai bune dintre care, în mod deosebit, erudiția, tehnica și experiența.

Unii tineri nici nu–și dau seama că mulți alții au pavat drumurile pe care le străbatem astăzi, că marea majoritate a cunoștințelor pe care le folosim au fost descoperite de generațiile trecute și că noi culegem roadele a ceea ce au sădit cei dinaintea noastră.

După cum se știe, accelerarea îmbătrânirii demografice a populației este o realitate inevitabilă, dar puțini știu să îmbătrânească bine căci, pentru aceasta, trebuie să avem – înainte de toate – voința necesară pentru a ne investi într–un cocktail de practici igienico–dietetico–sportive și a adopta alte acțiuni zilnice. Căci *sănătatea și longevitatea* sunt, mai ales, o problemă de profilaxie care, cu corectivul unui anumit coeficient de individualizare, ne privește pe toți și în orice perioadă a vieții noastre.

Se spune că bătrânețea apare când începe să–ți fie frică de ea. În acest sens, practica jocului de șah poate să reprezinte pentru cei mai mulți:

7. ♖d3 contra Sicilieni Najdorf

Apărarea Siciliană este probabil deschiderea cea mai populară și deci este și mult analizată. Ca urmare, ea a devenit de-a lungul anilor un enorm complex de sisteme, fiecare cu personalitatea sa distinctă, dar permițând nenumărate transpuneri sau filiații cu alte deschideri.

Desigur, literatura șahistă este plină de monografii asupra diverselor sisteme de siciliană, dar studiul lor nu-i deloc ușor, atât din cauza dimensiunii analizelor (deja de proporții enciclopedice!), cât și a fluctuației aprecierilor (și așa aproximative!), care se substituie de cele mai multe ori vechilor și mereu binevenitelor explicații.

Dar a asimila fără discernământ tonele de variante nu poate decât să ne inunde creierul, în timp ce orice concept cu acțiune generalizantă permite să-l degrevăm în folosul unor operații mult mai importante, cum ar fi: analize, investigații, creații personale, interpretări, aprecieri etc. Și chiar dacă am reuși să memorăm o anumită cantitate de variante, a cunoaște nu înseamnă obligatoriu a înțelege și, încă mai puțin, a pune bine în practică.

În plus, chiar dacă am putea transfera toate aceste cunoștințe în

partidele noastre, mai devreme sau mai târziu ar putea să apară anumite discordanțe între mijloacele noastre limitate datorate nivelului și analizele marilor maeștri, pe care – fie vorba între noi! – nu le înțelegem întotdeauna, dar pe care, în schimb, le uităm mereu!

Iată de ce este din ce în ce mai greu de găsit ceva nou în acest imens spațiu sicilian, plin de analize contradictorii și de partide pasionante. Și atunci, unii jucători încearcă să găsească mutări sau idei care n-au fost (sau mai puțin) atinse de această frenezie analitică.

Astfel, în structura Najdorf 1.e4 c5 2. ♘f3 d6 3.d4 cxd4 4. ♘xd4 ♘f6 5. ♘c3 a6, unul din sistemele cele mai analizate este fără îndoială 6. ♙g5 e6 7.f4, unde albul continuă de obicei cu ♖f3, 0–0–0 etc.

Celelalte idei de joc de la mutarea a 7-a au fost încetul cu încetul discreditate din cauza unor mici inconveniente, de exemplu: 7. ♖e2 restrânge un timp posibilitățile ♙f1, în timp ce 7. ♖f3 blochează ♗f2.

Dar, cum au demonstrat unele partide, ieșirea 7. ♖d3!? este pe deplin jucabilă.

Interesul acestui articol este cu atât mai mare, cu cât această mutare a fost un timp o adevărată specialitate românească. Amintim doar câteva nume: M. Chiricuță, M. Pavlov, E. Polihroniade, I. Biriescu, M. Miluț ș.a., care l-au încercat un timp, iar eu l-am practicat de mai multe ori.